

A doua urgie: broaștele (Exodul 8:1-15)

Aici începe cea de-a doua urgie asupra Egiptului. Ea pare să vină imediat după prima urgie. Acțiunea nu ne lasă deloc timp să respirăm, să luăm o pauză.

8:1. Domnul a zis lui Moise: Du-te la Faraon și spune-i: "Așa vorbește Domnul: "Lasă pe poporul Meu să plece, ca să-Mi slujească."

Mesajul pe care trebuie să-l transmită Moise este identic celui de la începutul primei urgii (vezi comentariul asupra versetului 7:16). În acest caz, însă, formula divină "Așa vorbește Domnul ..." deschide discursul.

Ultima propoziție spune: "ca să-Mi slujească". Această traducere este crucială, deoarece scoate în evidență un element principal al evenimentului exodului: cui trebuie să slujească evreii lui Faraon sau Domnului? În acest punct în timp, evreii îl slujesc pe împăratul Egiptului. Domnul îi vrea slujitori ai Săi. De aceea, cuvintele lui Moise sunt un atac direct împotriva puterii lui Faraon.

8:2. "Dacă nu vrei să-l lași să plece, am să aduc broaște pe toată întinderea țării tale."

Cuvântul ebraic tradus prin "urgie", atât în forma sa de substantiv, cât și în cea de verb, apare destul de rar în relatarea urgiilor, cu excepția celei de-a zecea și ultime urgii (vezi 12:13, 23, 27). Urgie

este însă o descriere potrivită pentru toate dezastrele care s-au abătut asupra Egiptului, deoarece termenul apare în acest verset.

Cea de-a doua urgie constă în umplerea țării cu broaște (autorul folosește prepoziția *beth*, reprezentând mijlocul sau metoda). De ce broaște? Această urgie, ca și cea dinaintea ei, apare ca probă într-un concurs în urma căruia se va stabili cine este adevăratul Dumnezeu. Egiptenii considerau broasca un simbol al puterii divine și o reprezentare a fertilității. Una din zeițele cele mai populare în Egipt era Hekhet, reprezentată ca o femeie cu cap de broască. Ea era soția zeului creator Khnum. Se credea că acesta modelează trupuri umane pe roata sa de olărit, iar Hekhet sufla în aceștia suflare de viață. Hekhet mai avea datoria de a controla înmulțirea broaștelor în Egiptul antic, protejând crocodilii care se hrăneau cu broaște.²³ Dar Domnul o umilește pe Hekhet făcând-o să nu-și poată îndeplini datoria. Ea nu mai are putere să stopeze înmulțirea broaștelor poruncită de Domnul. Dumnezeu este cel care asigură de fapt fertilitatea; el înmulțește rapid broaștele, pentru ca acestea să devină un blestem pentru Egipt. Dumnezeu este suveran peste fertilitate, peste Egipt și peste zeii egipteni.

8:3. Râul va mișuna de broaște; ele se vor sui și vor intra în casa ta, în odaia ta de dormit și în patul tău, în casa slujitorilor tăi și în casele poporului tău, în cuptoarele și în vasele de frământat pâinea.

Imensitatea și intensitatea celei de-a doua urgii este subliniată în acest verset în multe moduri. În primul rând, Dumnezeu spune că Nilul va "mișuna" de broaște. În ebraică, acest verb are sensul principal de "a se îngrămădi/a fi nenumărat". El este folosit în acest sens în Geneza 1:20, unde Dumnezeu poruncește animalelor de curând create să umple pământul. În Geneza 9:7, omenirea primește porunca să se înmulțească pe pământ și să-l umple. Acesta e, de fapt, același verb utilizat de autorul Exodului în 1:7 pentru a descrie creșterea rapidă a populației ebraice în Egipt.

Trei pături ale societății vor fi afectate de invazia broaștelor:

împăratul, poporul lui și "slujitorii" lui. Acest ultim cuvânt are, în ebraică, sensul principal de "sclav, slujitor, subordonat". În acest episod, el se referă probabil la oamenii care nu aveau naționalitate egipteană și erau fie angajații lui Faraon, fie sclavii acestuia. Deși nu se spune nimic specific despre evrei, probabil că nu erau nici ei excluși din acest grup. Scopul menționării celor trei straturi sociale este să sublinieze că întreg Egiptul avea să sufere consecințele urgii.

8:4. Ba încă broaștele se vor sui și pe tine, pe poporul tău și pe toți slujitorii tăi.

Cele trei pături sociale sau caste sunt menționate din nou pentru a sublinia faptul că dezastrul va fi atotcuprinzător. Intensitatea lui este sugerată și de ordinea cuvintelor în textul masoretic care sună în felul următor: "**Și pe tine și pe poporul tău și pe slujitorii tăi se vor sui broaște**". Ordinea normală a cuvintelor în ebraică este verb - subiect - complement. Aici complementul apare la începutul propoziției tocmai pentru a ieși în evidență. Faraon nu este imun la această urgie, căci broaștele se vor urca și pe persoana sa regală!

8:5. Domnul a zis lui Moise: Spune lui Aaron: "Întinde-ți mâna cu toiagul peste râuri, peste pâraie și peste iazuri și scoate broaște din ele peste țara Egiptului!"

Trei segmente ale apelor naturale din Egipt vor fi afectate de înmulțirea broaștelor. Primul se traduce cel mai bine prin "râuri", această denumire incluzând cu siguranță Nilul.²⁴ Al doilea complement este "pâraie" sau cursuri de ape. Acest termen este împrumutat din egipteană. La singular, el reprezintă fluviul Nil. La plural, cum este folosit și în acest verset, el se referă la afluenții Nilului. Ultimul cuvânt, tradus prin "iazuri", se referă la mlaștinile cu trestii atât de obișnuite pentru mediul egiptean. Toate sursele naturale de apă vor fi lovite, așadar, de cea de-a doua urgie.

8:6. Aaron și-a întins mâna peste apele Egiptului; și au ieșit broaștele și au acoperit țara Egiptului.

Aaron a făcut cum i-a poruncit Dumnezeu și a scos broaște din apele Egiptului care fuseseră atinse de prima urgie. Evenimentul era uimitor, deoarece Nilul și celelalte ape deveniseră murdare și nici o vietate nu putea trăi în ele (vezi 7:21). Broaștele s-au înmulțit așa de mult încât "au acoperit țara Egiptului". Verbul "a acoperi" este folosit pe parcursul relatării exodului pentru a demonstra dominația exercitată de un subiect asupra altuia. În Exodul 10:5 și 15 se spune că lăcustele vor acoperi fața pământului, de nu se va mai putea vedea pământul. Armata egipteană este înecată în Marea Roșie fiind "acoperită" de ape (Exodul 14:28; 15:5, 10). După evadare, Dumnezeu "acoperă" tabăra israeliților cu prepelițe pentru mâncare (Exodul 16:13).

Textul nu precizează cât timp a trecut până au umplut broaștele țara. Conform scrierii rabinice *Haggadah*, broaștele au mișunat prin țară timp de șapte zile, la fel ca în cazul primei urgii.²⁵

8:7. Dar și vrăjitorii au făcut la fel prin vrăjitoriile lor: au scos și ei broaște peste toată țara Egiptului.

Versetul începe cu următoarea afirmație: "Și au făcut astfel", sau "în același fel". Aceeași formulă introductivă a fost întrebuințată și când magicienii au repetat prima urgie (7:22).

"Vrăjitorii" pare să fie un termen tehnic pentru practicile magicienilor egipteni (vezi 7:11, 22; 8:18). Autorul nu ignoră aceste practici, considerându-le simple înșelătorii sau trucuri magice. Magicienii făceau parte dintr-o organizație religioasă antică adânc ancorată în învățături și științe ascunse.²⁶

8:8. Faraon a chemat pe Moise și pe Aaron și a zis: "Rugați-vă Domnului,

să depărteze broaștele de la mine și de la poporul meu; și am să las pe popor să plece să aducă jertfe Domnului. "

Faraon nu e deloc încântat de vrăjitorii săi. Puterea zeilor nu reușește să-l ajute. El începe să se simtă vulnerabil, așa că îi cheamă pe Moise și pe Aaron. El le cere celor doi profeți să își asume rolul de mediatori între egipteni și Dumnezeul evreilor. Pentru prima dată Faraon recunoaște numele "Domnul". În 5:2 el spunea: "Eu nu cunosc pe Domnul"; acum se pare că ajunge să-L cunoască pe Domnul chiar foarte bine!

Faraon le cere profeților să se roage Domnului să îndepărteze urgia.²⁷ Verbul ebraic înseamnă "a adresa o cerere / rugămintă fierbinte" și în Biblie este folosit de fiecare dată în legătură cu Dumnezeu. Faraon le cere lui Moise și lui Aaron să fie mijlocitori pentru el la Domnul. Faraon nu se roagă el însuși pentru că totul nu e decât un șiretlic pentru a scăpa de broaște.

Împăratul minte, promițând că va lăsa poporul să plece. Dar în realitate, nu intenționează să facă așa ceva.

8:9. Moise a zis lui Faraon: "Hotărăște-mi, când să mă rog Domnului pentru tine, pentru slujitorii tăi și pentru poporul tău, ca să îndepărteze broaștele de la tine și din casele tale? Nu vor mai rămâne decât în râu. "

La prima vedere, răspunsul lui Moise este ciudat. El îi spune, de fapt, lui Faraon: "Arată-ți slava peste mine și spune-mi când să mă rog pentru tine" (primul verb este un Hithpael, un reflexiv). Ceea ce pare să spună Moise este: "Mă încred în Dumnezeu atât de mult încât îți acord un avantaj." Cu alte cuvinte, Faraon primește dreptul să decidă când vor fi alungate broaștele din țară.

8:10. El a răspuns: "Mâine. Și Moise a zis: "Așa va fi, ca să știi că nimeni nu este ca Domnul, Dumnezeul nostru."

Faraon cere, desigur, ceva imposibil. El vrea ca toate broaștele care acoperă țara Egiptului să dispară până "mâine". Cuvântul *mâine* este precedat de prepoziția *lamed* care are probabil rol de accentuare.²⁸ Împăratul cere un răspuns miraculos. Iar Moise îi spune că lucrul acesta se va întâmpla într-o singură zi, astfel ca Faraon să știe (vezi 5:2) și să recunoască autoritatea și puterea Domnului.

8:11. Broaștele se vor depărta de la tine și din casele tale, de la slujitorii tăi și de la poporul tău; nu vor mai rămâne decât în râu.

Moise promite că broaștele vor dispărea din Egipt. El nu îi spune însă lui Faraon și cum se va întâmpla lucrul acesta, iar împlinirea acestui jurământ apare în următoarele trei versete într-o manieră surprinzătoare. Broaștele vor rămâne doar în Nil. Cu alte cuvinte, Dumnezeu le va face să se întoarcă în habitatul lor natural din care au venit. Încă o dată, Dumnezeu va face ca natura să opereze după legile ei normale.

8:12. Moise și Aaron au ieșit de la Faraon. Și Moise a strigat către Domnul cu privire la broaștele cu care lovise pe Faraon.

Moise își ține cuvântul și se roagă lui Dumnezeu privitor la cea de-a doua urgie. Bineînțeles că el face acest lucru nu pentru a veni în ajutorul lui Faraon, ci pentru a-L slăvi pe Dumnezeu. Observați că profetul nu se roagă în prezența împăratului egiptean; el nu mijlocește în numele lui Faraon.

Verbul "a striga" este folosit adeseori pe parcursul relatării exodului din Egipt. De fiecare dată el e utilizat în situații de mare pericol. În 5:15, logofeții evrei strigă către Faraon din pricina asuprii egiptene. Când evreii simt în ceafă răsuflarea armatei egiptene la Marea Roșie, poporul "strigă" către Domnul cerând salvare. Aici, în acest pasaj, Moise "a strigat" către Domnul deoarece miza era foarte mare: pentru ca Faraon să vadă puterea Domnului și pentru ca misiunea lui Moise să fie

legitimată, era important ca Domnul să răspundă cererii profetului. Moise și-a dat cuvântul ca garanție și acum era necesar ca Domnul să-i răspundă.

8:13. Domnul a făcut cum cerea Moise; și broaștele au pierit din case, din curți și din ogoare.

Dumnezeu răspunde pozitiv cererii lui Moise. El face ca toate broaștele să moară "din case, din curți" (probabil din curțile pentru animale) "și din ogoare". Prepoziția este probabil o particulă *min* care indică localizarea și poate fi tradusă prin "din / în". Se pare că singurele locuri în care broaștele mai puteau trăi erau Nilul și celelalte ape curgătoare (vezi 8:11).

8:14. Le-au strâns grămezi și țara s-a împutit.

Chiar dacă urgia a fost îndepărtată, consecințele ei nu au dispărut. În primul rând, egiptenii au fost obligați să depună mari eforturi pentru a scăpa de trupurile moarte ale broaștelor. Amploarea acestei munci este subliniată de traducerea literală a pasajului: "Și le-au îngrămădit, grămezi, grămezi". Repetarea substantivului "grămezi" este un exemplu de instrument literar ebraic folosit adeseori pentru a exprima accentuarea și distribuția. Din pricina numărului mare al broaștelor și a naturii atotcuprinzătoare a dezastrului, munca de curățenie la care au fost supuși egiptenii cerea un efort uriaș.

O a doua consecință a fost că întreaga țară a Egiptului mirosea urât din cauza broaștelor moarte. Rezultatul primei urgii a fost că fluviul Nil s-a împutit (7:18, 21 - același verb ca și în versetul de față); acum mirosul urât străbătea toată țara. Acesta e tocmai inversul situației din 5:21, unde logofeții evrei s-au plâns lui Moise că din cauza lui erau urâți lui Faraon (același verb). Dumnezeu face acum ca Egiptul să miroase urât înaintea Sa.

8:15. Faraon, văzând că are răgaz să răsufle în voie, și-a împietrit inima și n-a ascultat de Moise și de Aaron, după cum spusese Domnul.

O dată ce urgia a trecut, adevăratul caracter al lui Faraon s-a evidențiat din nou. Versetul începe în original cu următoarele cuvinte: "Când Faraon a văzut că are loc..." Termenul ebraic pentru loc înseamnă "spațiu" sau "interval". Faraon a hotărât că are timp să facă manevre, să nu-și țină promisiunea și să se întoarcă la treburile normale.

Ca răspuns la retragerea urgiei, Faraon și-a împietrit inima. Verbul folosit este *kābēd*, a îngreuna (vezi comentariul asupra versetului 7:14).

Aplicație

À doua urgie este repetată și amplificată în cartea Apocalipsa, unde citim: "Apoi am văzut ieșind din gura balaurului și din gura fiarei și din gura prorocului mincinos trei duhuri necurate, care semănau cu niște broaște. Acestea sunt duhuri de draci, care fac semne nemaipomenite și care se duc la împărații pământului întreg, ca să-i strângă pentru războiul zilei celei mari a Dumnezeului Celui Atotputernic" (Apocalipsa 16:13-14). Într-o inversare dramatică a evenimentelor exodului, broaștele sunt aduse acum de cel rău pentru lupta împotriva lui Dumnezeu și a poporului Său. Aceste broaște nu sunt însă niște simple animale; ele sunt simboluri ale duhurilor rele, necurate.

A treia urgie: păduchii (Exodul 8:16-19)

Egiptenii sunt loviți de a treia urgie fără nici un avertisment. Nu are loc nici o audiență la Faraon, ca în cazul primelor două urgii. Nu este nevoie de o audiență. Împăratul egiptean merită dezastrul deoarece tocmai a mințit și și-a împietrit inima.

8:16. Domnul a zis lui Moise: "Întinde-ți toiagul și lovește țărâna pământului și se va preface în păduchi, în toată țara Egiptului."

Aaron primește porunca de a lovi "țărâna pământului". De ce țărâna pământului? Aceasta e o expresie ebraică uzuală care reflectă amploare și intensitate. De exemplu, atunci când Dumnezeu promite că Avraam va avea foarte mulți urmași, El spune că aceștia vor fi ca pulberea pământului (Geneza 13:16). Aceeași promisiune este făcută lui Iacov în Geneza 28:14. Ideea este că păduchii ce vor veni asupra egiptenilor vor fi nenumărați.

Înțelesul cuvântului ebraic pentru "păduchi" este neclar. Mulți cercetători îl traduc ca "păduchi", dar alții au sugerat traduceri ca "viermi", "larve" sau "țânțari".

8:17. Așa au făcut. Aaron și-a întins mâna cu toiagul și a lovit țărâna pământului; și s-a prefăcut în păduchi pe toți oamenii și pe toate dobitoacele. Toată țărâna pământului s-a prefăcut în păduchi, în toată țara Egiptului.

Acest verset începe cu formula "Așa au făcut", care a mai fost folosită până acum în Exodul, mai ales pentru a indica repetarea urgiilor de către magicienii din Egipt (7:22; 8:7). Aici Moise și Aaron fac exact ceea ce le poruncește Dumnezeu.

Termenii ebraici pentru "om" și "dobitoc" sunt folosiți adeseori în corelație în limba ebraică pentru a reprezenta întreaga umanitate și fauna la un loc (de ex. Numeri 3:13; 8:17, 18:15). Amploarea celei de-a treia urgii a fost atât de mare, încât nici o făptură de pe pământ nu a rămas nevătămată.

Ultima propoziție este o hiperbolă. Afirmatia că "toată țărâna ... Egiptului" s-a transformat în păduchi este folosită de autor pentru a sublinia amploarea urgiei.

8:18. Vrăjitorii au căutat să facă și ei păduchi prin vrăjitoriile lor; dar n-au putut. Păduchii erau pe oameni și pe dobitoace.

Această încercare a magicienilor de a repeta fapta lui Aaron începe ca și în cazul primelor două urgii: "Așa au făcut ..." (vezi 7:22; 8:7). Totuși, autorul biblic adaugă o nouă expresie la această formulă: "dar n-au putut". Ideea e că magicienii au încercat să repete fapta profetilor evrei, dar n-au reușit.

Faptul că se menționează din nou că păduchii erau "pe oameni și pe dobitoace" subliniază neputința magicienilor. Ei nu numai că nu au putut replica urgiei, dar nu au putut nici să o contracareze. Bineînțeles că și ei erau plini de insecte.

8:19. Și vrăjitorii au zis lui Faraon: Aici este degetul lui Dumnezeu! Dar inima lui Faraon s-a împietrit și n-a ascultat de Moise și de Aaron, după cum spusese Domnul.

Magicienii rămân uimiți de eșecul lor. Astfel, ei recunosc înaintea lui Faraon că există o putere mai mare decât magia lor. Puterile

lor s-au epuizat, iar ei au fost înfrânți. Deși vrăjitorii mai apar în narațiune (9:11), ei nu mai încearcă niciodată să reproducă vreo urgie. Ei părăsesc câmpul de luptă din toate punctele de vedere.

Trebuie observat că magicienii nu atribuie puterea degetului Domnului, ci "degetului lui Elohim". Elohim poate fi folosit ca nume general pentru Divinitate sau divinități (cuvântul are forma de plural). Magicienii nu Îl recunosc aici pe Domnul, ci o forță spirituală nedefinită, mai mare.

Deși magicienii s-au convins în sfârșit că se desfășoară o bătălie spirituală pe care nu o vor câștiga, răspunsul lui Faraon este același ca și în cazul primelor urgii. Inima lui nu se înmoaie deloc.

Aplicație

În miturile păgâne, zeii nu reprezintă puterile cele mai mari din univers: există ceva și mai puternic - "magia". Prin folosirea magiei se poate invoca asupra evenimentelor naturale și sociale o forță externă și mistică, mai mare decât puterea obișnuită a zeilor și a oamenilor. Episodul de față însă dovedește caracterul limitat al puterii magiei. Magia nu este omnipotentă, ci extrem de limitată. Doar Domnul este omnipotent. Acest lucru este confirmat de faptul că în acest episod El îi înfrânge pe magicienii egipteni.

A patra urgie: muștele câinești (Exodul 8:20-32)

Moise primește porunca de a-l întâmpina pe Faraon dimineața devreme pe malul Nilului și de a-i spune: "Așa vorbește Domnul..." Este același scenariu ca și în cazul primei urgii (vezi 7:15). Asemănarea poate indica faptul că aici începe o a doua serie de urgii.

8:20. Domnul a zis lui Moise: "Scoală-te dis-de-diminează și du-te înaintea lui Faraon, când are să iasă să se ducă la apă. Să-i spui: "Așa vorbește Domnul: "Lasă pe poporul Meu să plece, ca să-Mi slujească."

Porunca lui Dumnezeu are forma unui imperativ Hithpael: literal, "Ia atitudine înaintea lui Faraon". Verbul are sensul de a sta pe loc sau a menține poziția. Aceasta este, prin urmare, o situație clară de confruntare directă.

Imperativul este urmat de particula "iată" în propoziția "Iată că se coboară la apă". El este folosit cu rolul de a conferi claritate și viață: Faraon se întoarce dimineața la apă. Mai devreme (în comentariul asupra versetului 7:15) s-a sugerat că el coboară la râu pentru a se închina zeului Nilului, Hapi. Dacă lucrul acesta este adevărat, atunci el reflectă inima împietrită a lui Faraon. Chiar și după ce acest zeu a fost umilit și înfrânt, împăratul Egiptului se întoarce la el.

8:21. Dacă nu vei lăsa pe poporul Meu să plece, am să trimit muște câinești împotriva ta, împotriva slujitorilor tăi, împotriva poporului tău și împotriva caselor tale; casele egiptenilor vor fi pline de muște și pământul va fi acoperit de ele.

Anunțarea celei de-a patra urgii include un joc de cuvinte: "Dacă nu vei trimite pe poporul Meu, iată, am să trimit muște câinești împotriva ta ..."

Această urgie vine în forma muștelor câinești sau, după toate probabilitățile, a unor țânțari.²⁹ Această urgie ar putea fi îndreptată împotriva zeului egiptean autocreat al învierii, Kheper, simbolizat printr-un gândac zburător.³⁰ Amploarea urgiei este accentuată de faptul că nu doar casele egiptenilor se vor umple de muște, ci chiar și pământul pe care calcă aceștia va fi acoperit de ele. E ca și cum un nor sau un înveliș de muște va coborî peste Egipt, fără să lase nici un loc neatins.

8:22. Dar în ziua aceea voi deosebi ținutul Gosen, unde locuiește poporul Meu și acolo nu vor fi muște, pentru ca să cunoști că Eu, Domnul, sunt în mijlocul ținutului acestuia.

În deschiderea acestui verset, Dumnezeu afirmă: "Voi deosebi ținutul Gosen". Verbul este un Hiphil (cauzal) care înseamnă "a separa, a distinge". Este un exemplu de alegere în care Dumnezeu, în mila Sa, Se îndură de evrei, protejându-i de cea de-a patra urgie. Este prima dată când textul specifică faptul că ținutul Gosen nu a fost atins de urgie.

Scopul separării este clar afirmat (din nou!) Egiptenii trebuie să recunoască puterea și autoritatea Domnului. Domnul este suveran. El poruncește în mod specific ca o urgie să se abată asupra unui popor, dar asupra altuia, nu.

Numele Gosen nu este un nume egiptean și nu a mai fost găsit în nici o altă scriere egipteană.³¹ El reprezintă locul în care evreei s-au stabilit în vremea lui Iosif, conform textului din Geneza 45:10 și 46:28. Gosen este, se pare, un cuvânt semitic și ar putea fi numele ebraic al unei regiuni din Egipt. Zona Deltei Răsăritene este considerată în general a fi Gosenul. Această regiune demonstrează o influență semitică extensivă de-a lungul istoriei Egiptului.³²

8:23. Voi face o deosebire între poporul Meu și poporul tău. Semnul acesta va fi mâine.

Începutul acestui verset sună în original în felul următor: "Voi pune o răscumpărare între poporul Meu și poporul tău". Cuvântul ebraic înseamnă "răscumpărare / izbăvire".³³ Înțelesul pare să fie că Domnul își va scăpa poporul de urgie și va lovi poporul lui Faraon.³⁴ Faraon, desigur, nu poate face așa ceva. Pentru a-și demonstra și mai bine suveranitatea, Dumnezeu îi spune lui Faraon când va veni urgia. În cea de-a doua urgie, Dumnezeu opriște dezastrul la cererea lui Faraon; acum el aduce o urgie la momentul prezis de El.

8:24. Domnul a făcut așa. A venit un roi de muște câinești în casa lui Faraon și a slujitorilor lui și toată țara Egiptului a fost pustiită de muște câinești.

Formula "Domnul a făcut așa" se află la începutul versetului (vezi 8:7, 17). Ea arată că ceea ce fusese anunțat și promis în versetele 20-23 s-a întâmplat întocmai.

Amploarea urgiei este subliniată prin folosirea cuvântului ebraic *kābēd* care înseamnă "greu" sau "cu greutate". A doua propoziție din verset sună, de fapt, așa: "Și muștele au venit din greu". Este o descriere satirică a urgiei, deoarece *kābēd* este folosit pe parcursul exodului pentru a descrie caracterul inimii lui Faraon (vezi 7:14).

Unul din rezultatele celei de-a patra urgii este că țara a fost pustiită din pricina muștelor. Verbul este un imperfect Niphal. Timpul imperfect are probabil aici rolul de non-perfectiv uzual ce exprimă o acțiune continuă. Cu alte cuvinte, țara era în plin proces de distrugere.

8:25. Faraon a chemat pe Moise și pe Aaron și le-a zis: "Duceți-vă de aduceți jertfe Dumnezeului vostru aici în țară."

Faraon nu își mai cheamă vrăjitorii. El își dă seama că aceștia au fost învinși și că nu-i mai sunt de nici un folos în lupta împotriva Domnului. Astfel că împăratul Egiptului recurge la propria sa viclenie. La o primă privire, Faraon acceptă să dea curs cererii evreilor. Dar vedeți cum lucrează sămânța șarpelui, căci el adaugă cuvintele în țară. Aceasta e o mare restricție pentru poporul lui Dumnezeu care a cerut să meargă în pustiu (5:1) și să părăsească țara lui Faraon (6:11). Faraon încă dorește să controleze situația și să-i țină pe evrei sub autoritatea sa.

Observați de asemenea că Faraon nu folosește numele personal al lui Dumnezeu, Domnul, în porunca sa. El face referire doar la Elohim, care poate fi un nume generic pentru zei. Faraon nu îl recunoaște deloc pe Domnul.

8:26. Moise a răspuns: "Nu este deloc potrivit să facem așa; căci am aduce Domnului, Dumnezeului nostru, jertfe care sunt o urâciune pentru egipteni. Și dacă am aduce, sub ochii lor, jertfe care sunt o urâciune pentru egipteni, nu ne vor ucide ei oare cu pietre?"

Moise înțelege trucul și răspunde printr-o negație categorică: literal, "Nu este bine". Răspunsul profeților este un "Nu" indiscutabil, cea mai puternică formă de negativ din limba ebraică.

Conducătorul evreu, care cunoștea bine cultura egipteană, a înțeles că animalele pe care ei aveau să le aducă jertfe erau considerate sacre de către poporul egiptean. Anumite animale de sacrificiu erau simboluri ale zeilor egipteni. Egiptenii ar fi fost extrem de ofensați de practicarea acestor jertfe între granițele țării lor. Jertfele ar fi o "urâciune" pentru ei.

Pedeapsa pentru astfel de acte de erezie era, după câte se pare, uciderea cu pietre. Probabil că exact așa ceva planise Faraon pentru poporul lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, împăratul spune: "Dacă nu mă slujesc pe mine, atunci vor muri".

8:27. Vom face mai bine un drum de trei zile în pustie și acolo vom aduce jertfe Domnului, Dumnezeului nostru, după cum ne va spune.

Deși Faraon începe să cedeze și să le facă evreilor unele concesii, Domnul, la polul opus, refuză să dea înapoi chiar și un centimetru. Cererile Dumnezeului evreilor rămân neschimbate. Pentru un comentariu asupra conținutului cererii, vezi Exodul 3:18.

8:28. Faraon a zis: "Vă voi lăsa să plecați, ca să aduceți jertfe Domnului, Dumnezeului vostru, în pustie; numai să nu vă depărtați prea mult, dacă plecați. Rugați-vă pentru mine."

Apărent, Faraon mai face o concesie. Dar maniera în care acceptă îi trădează caracterul obsedat de sine și nedemn de încredere. La începutul cuvântării sale, el folosește un pronume personal dublu, astfel încât fraza sună, de fapt, astfel: "Eu, eu vă voi lăsa să plecați". Această folosire a limbajului pleonastic subliniază părerea sa despre propria maiestate. Faraon încă se joacă de-a suveranul.

Caracterul de dictator al împăratului Egiptului este confirmat și de faptul că el pune condiții pentru eliberarea evreilor. Restricția principală începe cu un cuvânt care de obicei se traduce prin "numai", dar este folosit în special pentru a indica o forță restrictivă. Interdicția este rostită destul de dur: "**numai că distanța la care veți merge nu va fi prea mare**". Avem aici forma apodictică, cea mai puternică, de negație în limba ebraică. Încă o dată, Faraon încearcă să-și impună voia în această situație.

Și, ca și cireașa de pe tort, împăratul își exprimă o doleanță (a doua oară, vezi 8:8): ca liderii evrei să se roage pentru el.

8:29. Moise a răspuns: "Am să ies de la tine și am să mă rog Domnului. Mâine, muștele se vor depărta de la Faraon, de la slujitorii lui și de la poporul lui. Dar să nu ne mai înșele Faraon nevrând să lase pe popor să plece ca să aducă jertfe Domnului."

Moise acceptă să dea curs solicitării lui Faraon. Dar, pentru că Faraon pune o restricție prin folosirea cuvântului "numai" (8:28), Moise limitează și el împlinirea cererii printr-un "numai" sau "dar". Condiția este ca Faraon "**să nu mai înșele**". Verbul "a-și bate joc/a înșela" semnifică în acest caz intenția de a întreprinde ceva, dar și eșecul voit în a face lucrul respectiv. Faraon a fost tot timpul un prefăcut, un complotist, un mincinos: Moise vede clar dincolo de jurămintele și prefăcătoriile lui și nu este de acord cu o asemenea atitudine.

8:30-31. Moise a ieșit de la Faraon și s-a rugat Domnului. Domnul a făcut după cuvântul lui Moise; și muștele s-au depărtat de la Faraon, de la slujitorii lui și de la poporul lui. N-a mai rămas una.

Dumnezeu răspunde rugăciunii lui Moise; literal, "**Și Domnul a făcut după cuvântul lui Moise**". Aceeași expresie este folosită în versetul 13 când Dumnezeu împlinește o altă cerere a lui Moise.

Finalul acestui verset este brusc: "**N-a mai rămas una**". Propoziția nu începe cu vreo particulă sau conjuncție (ca "și" sau "dar"). Ea este completă și puternică de una singură. Muștele nu se împuținează la număr, nici nu le fac tot mai puține probleme egiptenilor; nu, ele dispar pur și simplu. Nu doar actul prin care Dumnezeu generează această urgie este miraculos, ci și cel de înlăturare a ei.

8:32. Dar Faraon și de data aceasta și-a împietrit inima și n-a lăsat pe popor să plece.

Verbul ebraic din care provine "și-a împietrit" este *kābēd*, care, după cum am observat mai devreme, înseamnă "a fi greu / cu greutate" (pentru folosirea acestui termen pe parcursul relatării urgiilor, vezi comentariul asupra versetului 7:14).

Aplicație

Pentru prima dată se face o distincție clară între evrei și egipteni (8:22-23). Israeliții sunt puși deoparte și nu suferă de pe urma urgiei muștelor. Acesta e un indiciu timpuriu al faptului că Dumnezeu a ales poporul Israel dintre celelalte națiuni (Deuteronom 10:15). El separă acum pe Israel de restul lumii, făcându-l un popor sfânt, o preoție împărătească și un popor al lui Dumnezeu (Exodul 19:6).

Doctrina alegerii, vizibilă doar în formă incipientă în episodul urgiilor, se aplică bisericii de-a lungul anilor. Petru, vorbind credincioșilor în scrierile sale din Noul Testament, comentează: "Voi însă sunteți o seminție aleasă, o preoție împărătească, un neam sfânt, un popor pe care Dumnezeu și l-a câștigat ca să fie al Lui, ca să vestiți puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa minunată" (1 Petru 2:9). Asemeni bisericii din Vechiul Testament, și noi am fost puși deoparte, chemați din întunericul lumii prin puterea lui Dumnezeu, suveranul universului.